

Bedre borgerinddragelse

Anbefalinger til Naalakkersuisut

NGO Koalitionen for Bedre Borgerinddragelse

11-03-2014

En redegørelse for hvad god borgerinddragelse er og en række anbefalinger til Naalakkersuisut om forbedringer til den mangelfulde borgerinddragelse, der finder sted for øjeblikket

Baggrund

I 2012 indgav London Mining ansøgning om udnyttelsestilladelse til en jernmine ved Isukasia. Inddragelsen af befolkningen før og efter indgivelsen af ansøgningen har været voldsomt kritiseret for at være mangelfuld.

Den 6. juni 2013 godkendte Naalakkersuisut en række anbefalinger om borgerinddragelse, der i nogen grad imødekom kritikken. Naalakkersuisoq for erhverv og råstoffer Jens-Erik Kirkegaard udtalte¹, at anbefalingerne allerede får lov til at stå sin prøve ved høringerne til True North Gems rubin-projekt ved Qeqertarsuatsiaat, og at næste fase i processen bliver, hvordan man udmønter anbefalingerne i praksis. I forbindelse med dette arbejde blev det stillet i udsigt, at en række interessenter ville blive inviteret til at deltage i arbejdet.

På baggrund heraf besluttede en stribe organisationer at danne en ny koalition med formål at arbejde for bedre borgerinddragelse på råstofområdet. Koalitionen har til formål at arbejde for en tidlig, informeret, rimelig og lovfæstet inddragelse af befolkningen i de beslutninger, der træffes af vore folkevalgte.

Koalitionen er åben for alle organisationer, løse grupperinger og enkeltpersoner, der arbejder for bedre borgerinddragelse og demokrati knyttet til udviklingen af storskala-projekter og andre råstofaktiviteter.

Koalitionens arbejdsgrundlag er vedlagt som bilag 1.

---

¹ Sermitsiaq.AG. 9. Juni 2013. Nu skal I inddrages og høres. <http://sermitsiaq.ag/i-inddrages-hoeres>

Principielle overvejelser og grundlæggende begreber

De nedenstående anbefalinger til bedre borgerinddragelse bygger på følgende principielle overvejelser og grundlæggende begreber om, hvad borgerinddragelse er og hvordan effektiv borgerinddragelse kan sikres.

Borgerinddragelse i politiske beslutningsprocesser er både en grundlæggende værdi i sig selv og et redskab til et bedre demokrati samt en sikring af grundlæggende menneskerettigheder. Den enkelte borgers deltagelse i det offentlige liv er den bedste garanti for, at alle synspunkter og interesser inddrages i beslutningsprocessen, da det er den enkelte borger selv, der bedst er i stand til at afgøre egne interesser.

Menneskerettigheder udgør grundlaget for borgerinddragelse. De vigtigste menneskerettigheder for sikringen af borgerinddragelse er:

- ytringsfrihed
- forsamlingsfrihed
- foreningsfrihed
- retten til inddragelse
- retten til traditionel brug af land

Myndighedernes forpligtelser udgør forudsætningen for en effektiv borgerinddragelse. De vigtigste forpligtelser for myndighederne for sikring af en effektiv borgerinddragelse er:

- pligten til at informere offentligheden
- pligten til at konsultere berørte borgere
- pligten til at inddrage berørte borgere i beslutningsprocessen

I det politiske samfund er de vigtigste aktører og institutioner i den demokratiske proces vælgerne, de enkelte kandidater og partierne, Inatsisartut, Naalakkersuisut samt forvaltningen. Borgernes inddragelse i valgprocessen er vigtig for at sikre den videst mulige repræsentative afspejling af vælgernes præferencer i sammensætningen af Inatsisartut i forhold til den politik, som de enkelte kandidater og partierne præsenterer i forbindelser med valgkampen.

I det civile samfund er de vigtigste aktører i den demokratiske proces borgerne, NGO'erne og myndighederne (Inatsisartut, Naalakkersuisut og forvaltningen). Inddragelse af civilsamfundet (borgere og NGO'er) i den politiske beslutningsproces er vigtig for at få den bredest mulige demokratiske repræsentation, der også omfatter almindelige borgere og deres frivillige organisationer, som deltagere i den offentlige debat. Jo bredere inddragelsen er, jo mere deltagelse der er tale om og jo mere omfattende den offentlige diskussion er, desto bredere er demokratiet og desto længere når det ud i civilsamfundet.

Der er forskellige former for borgerinddragelse, der kan opdeles i forskellige trin i forhold til, hvor omfattende graden af borgerinddragelse er:

- Information er den laveste grad af borgerinddragelse i beslutningsprocesser og normalt kendetegnet af en vejs kommunikation.
- Høring/konsultation er en højere grad af borgerinddragelse i beslutningsprocesser. Initiativ til høringer tages af myndighederne, så kommentarerne kan indgå i beslutningsprocessen.
- Dialog er en endnu højere grad af borgerinddragelse i beslutningsprocesser, som er kendetegnet af to vejs-kommunikation mellem myndigheder og borgere samt frivillige foreninger.
- Samarbejde, evt. i form af et partnerskab, er den højeste grad af borgerinddragelse i beslutningsprocesser. Her samarbejdes der om at træffe beslutninger og man deler ansvaret for beslutningerne og deres implementering.

NGO-koalitionens anbefalinger for at sikre bedre borgerinddragelse

- Naalakkersuisut bør udvikle en strategi for borgerinddragelse, og herunder opstille mål og succeskriterier for borgerinddragelsen.
- Der skal være maksimal åbenhed i beslutningsprocesserne.
- Der bør være en større klarhed, både i det offentlige og hos den enkelte borger, om hvad borgerinddragelse er og hvad formålet med borgerinddragelser er². At bruge de samme begreber med samme betydning skaber klarhed.
- Der skal udvikles en klar procedure for borgerinddragelse baseret på lovgivning, anbefalinger og bedste praksis.

---

² Anna-Sofie Hurup Olsen & Anne Merrild Hansen, Impact Assessment and Project Appraisal (2014): Perceptions of public participation in impact assessment: a study of offshore oil exploration in Greenland, Impact Assessment and Project Appraisal, DOI: [10.1080/14615517.2013.872842](https://doi.org/10.1080/14615517.2013.872842)

NGO-koalitionens anbefalinger til lovgivning

- Relevant international lovgivning, herunder konventioner, deklamationer og protokoller bør indarbejdes i den relevante lovgivning.
- Dertil hører, at borgernes rettigheder om inddragelse skrives ind i lovgivning.
- Der skal være klar adskillelse mellem behandlende instans og klageinstans.

NGO-koalitionens anbefalinger til kvalificering af høringsprocesserne

- NGO-koalitionen bør inddrages i overvejelserne om udmøntning af midler afsat til at forbedre borgerinddragelsen.
- Selskaber skal, allerede tidligt i afsøgningsfasen, være forpligtede til at afsætte et beløb svarende til deres aktiviteter, så der kan hyres en neutral ekspert til at give information i lettilgængeligt sprog til befolkningen.
- Neutrale eksperter til at gennemgå høringsmaterialet for de interessegrupper og befolkningsgrupper, der måtte ønske det. Udgifterne til dette dækkes af virksomhederne i gennem en uafhængig fond, som skal leve op til armslængde-princippet.
- Der skal nedsættes et rådgivende udvalg af neutrale eksperter til at monitorere høringsprocessen og komme med evalueringer og anbefalinger til forbedringer.
- Høringsfrist på min. 8 uger bør overholdes.

NGO-koalitionens anbefalinger omkring høringsmøder

- Alle spørgsmål fra borgere vedrørende de behandlede projekter bør besvares, og der skal være procedurer for, hvorledes borgernes spørgsmål undersøges og besvares.
- Der skal indkaldes via relevante medier, herunder tv, radio, lokalt og nationalt min. 14 dage før og gerne igen ugen og dagene op til dagen ved høringsmøder.
- Informationer af teknisk karakter skal gives forud for høringsmøder og skal formidles i et sprog, der er forståeligt for den almindelige borger.

NGO-koalitionens anbefalinger omkring formidling

- Alle borgere bør have mulighed for at sætte sig ind i høringsmateriale og have adgang til eventuelle borgermøder, enten via radio eller tv.
- Information bør sikres både skriftligt, visuelt og i lettilgængeligt sprog.
- Alt ikke-fortroligt materiale fra industrien skal fremlægges på høringsportalen.
- Resume af høringsmateriale skal være tilgængeligt i trykt form og distribueres til hele landet.
- De sociale medier, primært Facebook, skal anvendes til aktiv dialog.
- Der bør sikres videns- og kapacitetsopbygning blandt elever i landets folkeskoler, gymnasieskoler og ved øvrige uddannelsessteder.

Bilag 1. Arbejdsgrundlag for Koalition for bedre borgerinddragelse

Den 14. oktober 2013 dannede en række NGOer og borgere en koalition for bedre borger-inddragelse i forbindelse med storskalaprojekter og andre råstofaktiviteter.

Koalitionen er åben for alle organisationer, løsere grupperinger og enkelt personer, der arbejder for bedre borgerinddragelse og demokrati knyttet til udviklingen af storskalaprojekter og andre råstofaktiviteter.

Koalitionens parter er enige om at arbejde ud fra følgende strategi:

Vision

Koalitionen skal være et forum for debat og udvikling, hvor der inviteres til åbne debatmøder, afholdes kurser og tager andre initiativer der kan skabe en informeret inddragelse af befolkningen i beslutningerne om udviklingen af ny industri i Grønland og Grønlands farvande.

Formål

Arbejde for en tidlig, informeret og rimelig inddragelse af befolkningen i de beslutninger, der skal træffes af vores folkevalgte i disse år. Beslutninger som har store konsekvenser for miljø, natur og samfund generationer frem. Dette hvad enten beslutningerne vedrører forundersøgelser (efterforskningsfasen) eller udvindingsfasen og hvad enten aktiviteterne foregår til lands eller i Grønlands farvande. Koalitionen vil realisere målet ved:

- At være et åbent forum for udveksling af viden og synspunkter imellem organisationer og interesserede eller berørte borgere, der deltager i debatten om ny industri og borgerinddragelse.
- At være et konstruktivt forum, hvis fokus er at stille forslag til hvorledes en bedre borgerinddragelse kan ske fremadrettet.
- At indgå i dialog med Grønlands Selvstyre omkring udviklingen af best practice for borgerinddragelse. Eksempelvis i form af fælles anbefalinger, dialog og aktiv deltagelse i arbejdsgrupper.
- At arbejde for at helt konkrete regler om borgernes ret til inddragelse bliver lovfæstet.

- At styrke det arbejde, der allerede er igangsat i flere organisationer for at sikre en større inddragelse af befolkningen på et informeret grundlag.

14/10 2013 Tiltrådt af:

Transparency International Greenland

ICC Greenland

WWF Verdensnaturfonden

Avataq

KNAPK

Foreningen af 16. august

Karen Motzfeldt

Uffe Jakobsen

Harry Enggaard

21/10 2013 tiltrådt af:

Earth Charter Greenland